

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadencjo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 10. velciga travna 1862.

List 14.

V čast Marti Devici.

Povzdigni glas se zdaj iz duše vnet
Za slavo, cast Device, čiste svete;
Tud truma angelska tam gor v visavi
Ji hvalo pravi.

Je nezrečena vrednost nje velika,
Ker je izbrana Mati Odrešenika;
Zato se vsaka stvar ji priklonuje,
Jo poviksuje.

Z zaupanjem serce pobito revno
Mariji prošnje oznanuj pohlevno;
Je Bog jo sam za Mater nam podelil,
Nas s tem zveselil.

Molitve naše pred Gospoda nosi.
Za nas pri njem še sama milo prosi;
Tako iz Božje roke zadobimo
Vse, kar želimo.

In duh potert, ker konec bo življenja,
Le k nji zdihuj, ker ura bo ločenja;
Za tisti čas je milostva Devica,
Nam pomočnica.

Dobrotna vsa sprejema v svoje roke
Po smerti svoje ljubljene otroke;
In pred sodnikom jim na pomoč hođi,
V nebo jih vodi.

Hicinger.

„O kako lepa lepa velika noč!“

Bil sim v veri podučen kolikor nar manj se je dalo, resnice mi niso ali povedali, ali je saj ne z vajo v serce vtisnili. Ravno de sim bil šolo zapustil, že sim znal mnogotero napadati in psovati Boga in katoliško Cerkev. Živel sim potem v Berlinu kakor pravi velikomeščan, kar mi je ostajalo časa pri moji precej vroči skerbi za zemeljsko srečo, sim ga tratil s politiko in kratkočasovanjem. Oženil sim se in usmiljeni Bog je naklonil, de sim našel dobro, blago serce tam, kjer sim iskal le samo denarja. Moja žena je imela tako odrejo kakor jest, bila pa se je poboljšala. Imela je véрно blago čutilo in to jo je boljšalo, ko je materne dolžnosti spolnovala; še celo pobožno je jela živeti po prvim otroku. Kadar na to mislim, se mi serce napolnuje s hvaležnostjo do Boga; takrat pa še nisim mislil nanj; brez moje žene, menim, bi mi ne bilo prišlo v misel, de naj dam otroke kerstiti.

Otroci odrasajo. Stareji opravijo prvo Obhajilo. Jaz sam se za to nisim menil, vse sim pustil materi, ker sim ji zaupal, in spremenjeval sim se sam v njeni družini, de še vedil nisim. Prihaja versta na nar mlajšiga. Mali ubožec ni imel posebnih dušnih zmožnost in bil je precej svojeglav. Ne vém, če sim ga manj mem družih ljubil, to pa vém, de sim z njim ojtrestjši delal. Velikrat je mati rekla: „Imej poterpljenje, o prvim Obhajilu se bo poboljšal.“ Meni pa se je

spremenjenje ob odločeni uri čisto neverjetno zdelo. Fantek hođi k sprasevanju za prvo Obhajilo, in res se je za čudo boljšal. Jel sim ga opazovati in sim vidil, kako se mu um razjasnuje, kako se v njegovim mladim sercu boljši nagnjenja vojskujejo zoper hujsi, kako je serce pohlevniši in odjenljiviši, njegovo obnašanje (do staršev) spoštljiviši in zaupljiviši. Prečudoval sim ga zavolj take spremene, kakorsne pri odrasnim zrela pamet velikrat obroditi ne more, in bil mi je otrok naj ljubši, ki sim ga poprej nar manj terpeti premogel. Zmiram bolj zvesto sim nanj gledal in natanko prevdarjal, kar se je z njim godilo. Bil sim pri Božji službi te mladine in sim si med tem v spominu oživljaj svoje lastne modrijanske učbe; primerjal sim priprosti nauk v katekizmu s poverhnim kremljanjem čez nravo in čednost, kakorsno sim tolikrat po svetu slišal, in česar dremotni moči tudi sam ubežal nisim. Se le zdaj sim prav spoznal bistveni razloček med dobrim in hudim. Poprej sim zmiraj menil, de sim vse dosegel, samo de pošteno kakor mož živim, zdaj pa sim vidil, de je to še le gola praznost, ako je človek s tem zadovoljin, de ne velja pred svetam za sleparja, potepina ali sovražnika človeškiga blagra. Čednost mi je na cerkveni zemlji pred oči stopila v junaštvu svetnikov kakor nekaj prav noviga, pa kaj lepiga. Zraven tega sim čutil, de bi bilo sramotno, ako bi jo hotel še delj časa vklenjeno imeti. Moja žena je vse spazovala, pa nič ni rekla; vender se mi je pa čudno zdelo, kako je zmiraj bolj goreče molila. Večkrat sim se ponoči prebudoval in nisim mogel spati, primerjal sim nedolžnost in ljubezen tih dveh bitij s čutili, ki so mene navdajale in rekel sim si: „Moja žena in moj otrok v meni nekaj ljubita, česar jest ne sam nad seboj ne nad njima nikoli nisim ljubil — in to je moja duša.“

Pride poslednji teden pred prvim sv. Obhajilam. Čutilo, ki mi ga je moj sin navdajal, bi ne bilo prav za prav ljubezen imenovati, sam si nisim mogel prav razlagati, bilo je neko posebno spoštovanje nedolžnosti, kakorsniga sam pred sabo nisim mogel imeti, od tod pa tudi sramovanje samiga pred sabo, ki se je sem ter tje z nenavadno razdražljivostjo izdajalo; spoštoval sim otroka, in imel me je v svoji oblasti.

Le še malo dni je bilo, kar pride otrok, vernivši se v sredo iz cerkve, zjutraj k meni v moje stanovanje in me najde samiga. „Oče,“ mi reče, „v dan prviga svojiga Obhajila ne bom pristopil k altarju, de bi vas poprej ne prosil za zamero, ker sim vas žalil s svojimi grehi in pomotami in vam s tem britkost delal. Potlej vas moram prositi tudi za blagoslov; poprej pa dobro pomislite hudo, kar sim storil, de mi bote očitali in potlej odpustili.“

„Moj ljubi otrok,“ mu odvernem, „oče vselej

rad odpusti, še celo nepokornemu otroku, jest pa sim vesel, de ti zamorem reči, de zdaj sim zadovoljin s teboj in ti nimam kaj očitati. Le nadalje tako Boga ljubi, pridno delaj in spolnuj svoje dolžnosti, tako boš svojim staršem napravljaj zadovoljnost in veselje ter jih prav srečne storil, de so v tebi požlahtnili podoba Božjo.“

„Oh oče! ljubi Bog, ki vas tolikanj ljubi, mi bo pomagal, de vam bom delal zadovoljnost in veselje, zmiraj molim za to milost. Molite še vi za-me!“ — „Bom, moj otrok!“ — Gledal me je s solznimi očmi, potem me priserčno objel, jest sam sim bil ginjen. „Oče“ . . . povzame. „Kaj češ, moj ljubi mali?“ „Oče, moram vas nekaj prositi.“

Razumel sim, kaj hoče, ali bal sim se taistiga in bil sim dosti zanikaren, ter sim sinovo boječljivost v svoj prid obrnil. „Le pusti,“ sim mu rekel, „zdaj imam opraviti, drévi ali jutri zjutraj mi utegneš povedati, kaj de zeliš, in ako bo tvoji materi prav, dobil boš.“

Mali ubožec je bil ves v zadergi, serčnost ga zapusti, kušne mi roko, odide očitno ginjen v svojo spavničico, med mojo in njegove matere pisarno sobo. — Očital sim si, de sim mu britkost napravil, pa tudi zavolj svoje lastne zanikarnosti. Grem za njim, ga tolažim. Vrata njegove sobice so bile na pol odperete; pogledam notri, pa brez vsega šuma. Klečal je pred podobico sv. Alojzija in je molil z nar večji gorečnostjo. — V tem trenutku se mi je pojasnilo, kako bi nas ginil pogled angela. Vernem se, sedem k mizi in si z obema rokama obraz zakrijem — bilo mi je na jok; nekatere trenutke tako poslonim.

Ko zopet glavo vzdignem, stoji moj mali sin pred menoj in mi boječ, pa vender z nekako določnostjo in veliko ljubeznijo v oči gleda. —

„Oče,“ spegovori slovesno, „ne morem svoje prošnje odkladati, in moja mati, to dobro vem, ne bodo temu nič nasproti. Takó rad bi, de bi Vi šli z materjo in z menoj k sv. Obhajilu, ko bom pervikrat šel — nikar mi ne odrecite, ljubi oče, storite to za Boga, ki je tako dober in Vas tako ljubi.“

Oh! nič več nisim mogel zopervati — pritisnil sim na persi svojiga otročiča in jokal. — „Bom,“ sim rekel nato, „bom, moj dobri, ljubi otrok, šel bom, še danes me ob roki pelji k svojimu spovedniku in reci mu: Takajle so moj oče, spet vender enkrat hočejo veliko noč obhajati — prvo od svojiga perviga obhajila.“

Oba sva se tako na glas jokala, de je mati slišala in zraven prišla. Precej je vedila kaj in kako, in je tudi ona jokala z nama — solze veselja zavolj najdeniga očeta! In le-ta je bil mož beseda. V dan perviga Obhajila svojiga nar mlajsiga sina sim vender spet enkrat veliko noč obhajal. — „O kako lepa lepa velika noč!“

K. S.

V „Kath. Missbl.“

Pessimis displicere est optimis placere.

(Dalje.)

Govorimo še nekoliko od notranje vredbe pri Jezuitih.

Red jim ne predpisuje določene redovne obleke, tudi ne tirja nobenih posebnih ojstrost, postov, razun tega kar je slehern kristjan po cerkvenih zapovedih dolžan. Ali v pokoršini je hotel sv. Ignacij, de naj bodo njegovi sinovi izverstni po izgledu Njega, ki je bil svojemu nebeskemu Očetu pokoren do smerti, in sicer do smerti na križu. Pokoršina zadolženi

svet z Bogom spravlja. Ložej se je postiti, tudi vse časno zapustiti, kakor pa svojo voljo popolnoma vkloniti. Gotovo iz teh vzrokov je sv. Ignacij to svojim sinom kot poslednjo voljo sporočil. Pod temi pogoji se slehern v red sprejme, de obljubi svojim prednikom voljno pokoršino, ako ga pošljejo med turke, krivoverce ali nevernike, ako mu naložé službo v cerkvi ali v šoli. Samo po sebi se razume, de vsakemu takošno službo odkazejo, za katero je naj bolj pripraven, in pri tej volitvi vecjidel pravo zadenejo, kar svet dobro vé. Zato je pa neogibno potrebno, de vsak svojo voljo popolnoma volji sprednikov podverže, de tedaj radovoljno in z veseljem to opravlja, kar se mu ukaže. General (vesvoljni viksi) izvoli provinciale, provinciali rektorje i. t. d. Ta neomejena pokoršina se je pa tudi tirjala pri meniškoviškkih redovih, kakor pesnik poje: „Muth zeigt auch der Mameluk; Gehorsam ist des Christen Schmuck, denn wer des Herrn Joch nicht trägt, darf sich mit seinem Kreuz nicht schmücken.“ Pri tej neomejeni pokoršini misli si pa priserčno ljubezen udov med sabo, in visoko spoštovanje do svojega imenitnega poklica in do reda. Zakaj bi se pač zavidali, saj nima učeni pred neučenim, duhoven pred bratom nikakoršnih prednost in ni ga družega razločka med njima kakor de drugačne službe opravljata, vse veže kersanska ljubezen in objema redovna postava, osebnega premoženja ne poznajo, ravnopravnost ni nikjer tako popolnoma doveršena, kakor v jezuitarskem samostanu. Težko boš najdel človeka, ki ljubi tako iskreno svojo domovino kakor Jezuit svoj red; mednarodnega sovraštva ne poznajo, ker je sv. cerkvi pa tudi postavam njihovega reda na ravnost nasproti, svojo obljubo pa naredé za vesvoljni svet. Učenost se med njimi visoko ceni, kakor ves svet vé, pa učeni se narpopred vadijo v ponižnosti, visokih cerkvenih služb po svojih postavah prejemati ne smejo in po prislovcici, de so tisti ljudje naj srečniši ljudje, ki so naj zadovoljniši, so Jezuiti naj srečniši ljudje pod solncem. Ob času sv. Ignacija je rimski kralj Ferdinand ponujal nekemu Jezuitu teržaško škofijo, tedaj se je sv. Ignacij na vso moč trudil, de bi bil kralja od te misli odverniti, in po vsih hišah reda Jezusovega so Gospodu peli hvalno pesem, ko je bil kralj odjenjal od svoje misli. Na povelje sv. Ignacija se je bil O. Kanizij ves bolehen iz Nemškega v Rim podal, in je prišel v Rim ob silni poletniški vročini med pasjimi dnevi, dasiravno je skorej za gotovo vedil, da ga bo smert zadela. Fará ne smejo Jezuiti imeti, za cerkvene opravila ne jemljejo nikakoršnih daril ali štipendij. Kakošnih dobrot tedaj išejo Jezuiti na tem svetu. Mislim, da smem spregovoriti, da se na posvetne dobrote ni nihče polakomnil, pa tudi zdaj se ne polakomni, da bi Jezuit postal, in če kdo iz častilakomnosti ali iz družih malovrednih namenov v red stopi, ne ostane v njem, in ko bi enemu teh filistejcov, ki toliko vejo zoper nje zahavljati, takošnih dobrot ponujal, kakor jih vživajo Jezuiti na tem svetu, bi se pač lepo zahvalil.

V redu je pa troje udov; so namreč neduhovni ali laiki, duhovni, in spoznovavci s štirimi obljubami (professi quatuor votorum). Ti poslednji so njih „Elite.“ „Kjer ti prebivajo, so nakopičene bogastva juterne in večerne Indije,“ kaj ne? „Tam se kujejo verige, s kterimi se svet v sramotno sužnost oklepuje,“ ni li istina? „Četerta obljuba je gotovo ta, da se zavežejo, svoje zopernike po vsaki ceni ali s strupom ali z mečem iz sveta spraviti, ta obljuba je drugim posebna skrivnost,“ — o groza za — lažujive filistejce!

Ali kako se boš začudil, ljubi moj, če ti povem, da se zavežejo s četrto obljubo, papežu popolnoma pokorni biti, naj jih pošlje, kamor koli potrebno spozná. Kjer ti profesii prebivajo, ne smejo nih h še nikakoršnih posestev ali gotovih prihodkov imeti, kakor druge hiše, kjer so šole in noviciati, tedaj so ti izverstni možje berači, ki vsaki dan svojo hrano pred pragom miloserčnih ljudi sprosijo.

Povedati je še, kako da novince pripravljajo za njih imenitni stan. Noviciat pri njih terpi dve leti, in precej potem storé male obljube. Svoje dni so si krivoverci zmislili, da imajo Jezuiti tezavnico, na kateri vsakega novince poskušajo; ako je stanoviten in neprestrašeno terpi, je pripraven za red, sicer mu pa slovo dajo. To so si pa izmislili, ker Jezuitov niso mogli z mukami premagati. Ali tezavnice bi zastonj iskal, imajo pa nekaj družega v svojem redu, s čemur novince poskušajo. Duhovne vaje ali eksercicije, ktere po cele štiri tedne opravljajo novinci, pa tisti preden slovesno obljube naredé ali mašnikovo posvečenje prejmejo, sicer pa vsak Jezuit skoz osem dni v letu. To je tista „tortura“, ktero vsak novinec prestopi. Kdor misli red popustiti, ga popusti, ako pred ne, pa gotovo tačas, ko te vaje opravlja, ker tačas previdi, če ima poklic; vidi kakošno življenje si je izvolil, kakošne dolžnosti si je naložil, pa ktere dobrote ga čakajo v samostanskem življenji. V teh vajah se na zlato vago devlje, kar svet obeta, pa tudi tisto, kar sv. vera zagotavlja, v premišljevanji večnih resnic se dušni pogled zbistri in nebo in pekel se tako rekoč za človeško dušo poskušata. V živ pogled se tukaj postavi Jezusovo življenje, globoko v serce se vtisnejo novincem besede, ki jih je Kristus povedal svojim aposteljem: „Pošljem vas, kakor ovce med volkove; svet vas bo sovražil in preganjal, pa nikar se nad tem spotikajte, sej je mene popred sovražil. Učenec ni bolji od svojega učenika. Vese lite se marveč tega, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.“ V tem premišljevanji se Jezuiti za svoj stan navdušujejo, de jim ni mar, ako jih svet imenuje hinavce, podpihovavce in zapeljivce ljudstev, ker s Kristusom in njegovimi apostelji so ravno tako ravnali, in je Kristus vse naprej povedal, de se bo tako godilo, ker se tudi na svetu drugači goditi ne more, velikoveč se oni srečne štejejo, ako zavoljo Jezusovega imena kej terpé. V svojem domačem življenji pa združujejo pobožno molitev Marijno z marljivo delavnostjo Martino, to je, molijo in pridno delajo, pa vsako jutro skoz celo uro neko prečudno zel duhajo, ktera jih v stanovitnosti ohrani, to je, notranja molitev, premišljevanje vsaki dan po celo uro pri njih terpi.

(Dalje nasled.)

Prečudno ozdravljenje.

Sestra Marija Justina Lojza Kontin (Contin) je bila rojena v kraju Rovere blizo Mantve, 5. kim. 1835, od judovskih staršev. Dosegla je pa srečo, ter je bila 26. rožn. 1852 v Padvi keršena, in potem zročena č. gospém imenovanim pušavnicam, ktere so njeno odrejo doveršile in jo 4. vinotoka 1856 sprejele v novišstvo. Ker je bila pa že od 15 let bolehná, je spoznala, de ni za ta ojstri red in prestopila je v voljnější red Marijniga obiskovanja sv. Franciška Salezijana, v katerim je pozneje tudi slovesno obljubo storila. Pa tudi tukaj je bolehná in v sredi poslednjiga mesca kimovca je tako hudo zbolela, de ji vsa zdravniška pomoč ni mogla kaj, in prejela je 17. vinotoka sv. zakramente za umirajoče. Potem ji je nekoliko odleglo, tode 11. listop. 1861 proti 4. uri so

zdravniki rekli, de so nad njo vse smertne znamenja. Nekaka sapnična sušica (Bronchitis) z metanjem kervi jo je bila do konca dognala. (V tirolskih kat. listih, od kodar smo to popisavanje posneli, je bolezen obširno popisana. Vr.) Po noči so ji duhovni že trikrat molili molitve za umirajoče, in zjutraj so bile božjastne britkosti še hujši, ter so mislili, zdaj zdaj bo ugasnila. V tem stanu je imela pa bolna v svojim znotranjim prečudin pokoj. Tiho in vdana v voljo Božjo se mislila ni na ozdravljenje, ko ji oči zadenejo na podobo Jezusoviga serca, na postelji, pred katerim je bila moleča pred oči postavljena častitljiva Marjeta iz Alakoka (Alacoque). Pri tem pogledu ji navdá otroška ljubezen molitvico za njene starše, in ponudi se, de je pripravljena za njih spreobrnjenje se veliko več terpeti kot zdaj terpi. Notranj glas pa ji reče: Zakaj pa na Marjetino priprošnjo svojiga lastniga zdravja ne prosiš? To misel pa odvráča in toliko gorečnisi za starše prosi. Vender se ji pa ta misel zmiraj bolj vsiluje, in bolj ko se ji vsiluje, bolj se ji ona ustavlja. Zene jo tudi, naj Bogu obljubo stori, de se hoče let in dan vsako sredo ob kruhu in vodi postiti, ako ji Bog na prošnjo zveličane Marjete Alakoske zdravje dodeli. Vse to s posredovanjem svoje strežnice poslednjič vender prednici razodene in z njenim privođenjem stori obljubo s pristavkam: Moj Bog, zgodi se tvoja volja!

Kmalí sliši drugi glas, kteri ji pravi: Ozdravljena si. V tem prepričanji velí strežkinji, naj ji obleko prinese, de se bo napravila. Ker se pa una brani, se oberne bolna k Bogu in ga prosi, če se je milost (ozdravljenja) zgodila, naj ji dá glas (moč na glas spregovoriti), de bo obleko tirjala. Bolezen ga ji je bila namreč vzela. V tem trenutku čuti močen vdarec, kteri ji zopet glas dá, ter glasno in razločno reče: Milost se je zgodila, dajte mi moje oblačila. Strežnica vsa stermí in ji hoče se zmiraj obleko priderževati, bolna pa puhne iz postelje in zakliče: Kaj bi še čakala, ko sim ozdravljena? Kar urno se sama napravi, in noče pomoči od strežnice, ter hiti druge bolne obiskovat. Bilo je ob enajstih: ko Bogu zahvalo opravi, prosi za kosilo, in desiravno tri dni ni družiga vzila, razun le s trudam nektere kapljice kake tekočine, zdaj prav s slastjo je svoj oddelek juhe, nekaj kuretne in malo telečjih možgán. Ob eni pride zdravnik jo po navadi obiskat, ne more se pa prečuditi, ko mu bolna v takim stanu naproti pride.

Od tistiga trenutka sestra Justina Lojza nima kašlja, ne meče več kervi, ni je ne sledi tako hudiga terpljenja: pokojno spi, opravi vsak teden svoj post, hodi pridno v kor in brez opovere vse opravlja, kar ji veleva pokoršina.

Usmiljeni Bog je sicer vselej prečudin v svojih izvoljenih, posebno pa takrat, kadar hoče kteriga tacihi svojih zvestih k očitnemu česenu povzdigniti. Takrat Bog kakimu stiskanemu sercu navdá neobmejeno zaupanje do pomoči izvoljenca Božjiga, žene ga, de naj po posredovanji taciha prijatla ali prijatlíce Božje prosi rešenja od svojiga terpljenja in britkosti, Bog blagovoli prošnjo uslišati, dela sterčenja vredne čudeže, de s tem zasluženje svojih izvoljenih toliko jasnisi razodene. Tudi z zveličano Marjeto Alakosko je ravno zdaj na tem, de bi se jela očitno na altarjih častiti, torej je Bog njeno prečudno svetost blagovoli z delam svoje vsigamogočne roke poterditi. Bila je tudi Marjeta iz reda Marijniga obiskovanja, kakor je Justina; od tod je zveza te dogodbe toliko očitnisi.

O dobrotljivi Jezus, ako Ti je dopadlo, tako slo-

vesno v svojim večnim kraljestvu poplačati zasluženja Marjete Marije Alakoške, ako si jo izvolil v orodje, po katerim naj se razširja molitev in čiščenje Tvojiga božjiga Serca, ako Ti je poslednjič dopadljivo, njeno priprošnje uslišati: o blagovoli spolniti želje toliko serce, in ne prideržuj nadalje čiščenja na altarjih tej vredni hčeri velikiga Franciška Salezijana! Naj tedaj ona, ki povišuje Tvojo čast, žarke časti zavračuje na Očeta in naj z veseljem napolnuje duha svojih sester. D. s. l. V Padvi 7. sušca 1862. Poterdili ondod. mil. skof.

Glasi iz Tirol.

Iz vseh kronovin avstrijsanske države se glasno upirajo zoper znani verski razglas (Religions-Edikt), kakor so ga osnovali Mühlfeld in tovarši, in ki je sedaj derzavnemu zboru predložen.

Upor Tirolcov se glasi: „Ljubi rojaki! Bog Vas sprejmi! Sedaj gre za gotovo. Boj se začinja za nar svetejši blagre življenja. Gotovo ste že slišali od verskega razglasa, v katerem se posvetovali bodo v derzavnem zboru. Ta verski razglas je naši sveti katoliški cerkvi močno sovražin. V resnici Antikristov, to je, kristjanstvu nasproten je. Tako hudo niso ravnali Bavarci leta 1807, 1808 in 1809^{*)}. Takšnih za uho dajati si pa ne pustimo. Kaj se tukaj dá storiti? Upirati se moramo, pa moliti. Uporovati moramo, to je, očitno moramo spregovoriti. Nočemo, da bi bilo tako. Nismo pa sami; na Solnograškem, zgornjem in spodnjem Avstrijskem, po Pemskem tudi tako ravnajo; povsod se verni zbujaajo in se začenjajo braniti. Čez postavo pa ne ravnamo tukaj; uporabiti ali protestirati se smé, čemu bi bila brez tega svoboda? Če se bo vse zoper edikt oglaševalo (protestiralo), si slabi poslanci upali ne bodo, zoper voljo ljudstva kaj sklepati, naš upor pa bo verle poslance oserčeval in poterdoval, sklicovati se zamorejo na ljudstva; to pa bodo tudi storili in tako krepkeje na noge stopali. Ta reč vse zadeva: starše, ki svoje nar ljubše, to je otroke, hočejo po keršansko zrediti, može in žene, ki keršanski zakon v svoji svetosti varovati hočejo, vse može po soseskah, ki imajo družinsko življenje zastavljeno na pravost (čedno življenje) in vero, in ki hočejo, da naj tako mir in pravica povsod obvelja; duhovne, ki po Božjem ukazu sv. vero oznanujejo in delijo zakramente, — vsi se morajo zediniti in z združenimi močmi splošnega sovražnika odbijati. Ni treba reči: Kaj hasne, če se podpišemo, velikokrat smo že kaj podpisali, dosegli pa kaj smo? Storimo kar moremo, tako pa dolžnost spolnimo in svojo vero pred vsim svetam spoznamo, in še le, ako bomo storili, kar zamoremo, potem bo pomagal Vsemogočni. Mende ni treba opomniti, da podpis nič drugega ne pomeni kakor le to: Nočemo tako! Tako naj skuša vsak to reč razumeti, in vsak, ki jo razume, naj jo pové svojemu sosedu. Nastopajo časi, v katerih nam je potreba, da terdno stojimo, vsaki dvom na stran pustimo, pa skupej deržimo. Upor je resno osnovan, pa je bilo tudi treba. Tako sovražno zoper vero in cerkev še niso nikoli na noge stopali, vsaj v Avstrii ne, odkar stoji. Obupati pa ne smemo, povsod se zbujaajo dobro misleči, in popušajo svojo staro pregreho, da niso namreč nič storili.

^{*)} Po pomirji v Pozunu (Presburgu) l. 1805 je bilo padlo Tirolsko pod parsko oblast. Tirolcem je bilo slovesno obljubljeno, pa v pomirji med vladarji zagotovljeno, da se njih verskih šeg in verskega prepričanja nihče dotikal ne bode. Ali začeli so že l. 1807 tako prenserejati in popravljati po Tirolah, kjer so prebivali zvesti katoličani, kakor pod cesarjem Jožefom v Avstrii. — Iz tega je pa izviralá junaška serčnost Tirolcov l. 1809.

Če se vsi trudimo in delamo, bo kmalo boljši. Bog bo čas skušnje okrajšal, berž ko njegovi otroci svojo dolžnost dopolnijo. Sedaj je treba pokazati, kakosnega duha da smo; tedaj podpišite, ljubi rojaki, srenjski predstojniki, odborniki in kdor sicer zná pisati in ljubi vero in domovino. Upor pa je ta-le:

Slavni zbor! Večina odbora za verske zadeve je osnovala postavo, ki zadeva verske razmere sploh, pa cerkve in verske družbe med saboj za kronovine in dezele, namestovane po ožjem derzavnem zboru, in je tole predložila: Slavni zbor naj sklene, da naj se ta postavo sprejme. Osnova te postave mora razdražiti zbog svojih nekeršanskih pravil serce vsakega vernika, pa zbuditi vest vsih vernih, da se z vso močjo zoper to oglašé. Možje v Tirolah, gledé na prepoštovano manjšino v odboru in na toliko izverstnih poslancev, bi radi verjeli, da se bo slavna hiša zoperstavila tej čudni osnovi. Ker je pa večina derzavnega zbora volila može v odbor, ki si upajo pred svet stopiti s tako osnovo, se ne morejo spodej podpisani skerbi anati, da bi vender večina slavnega zbora utegnila ta predlog sprejeti.

Tedaj si leti štejejo v svojo nar svetejši dolžnost, da se v imenu vere, svobode in domovine očitno oglašé zoper imenovano osnovo.

1. Oglasimo se zoper takšno osnovo postave, ki našo sv. cerkev naj globokeje ponižuje, pa v eno versto stavi z vsako družbico, ki bi vtegnila se začeti, ki hoče vredovati s policijsko oblastjo službo Božjo pa verske vaje, in tako našo vest v nar zaničljivi služnost devati. Oglasimo se zoper osnovo, ki hinavsko v svoje pravilo stavlja svobodo vesti, izpeljuje jo pa tako, da jo le tistim varuje z nar skerbiljivo boječnostjo, ki nimajo ne vere ne vesti, cerkev pa, kot zbirališe vernih, je namenjena, v verige zakovana biti. Oglasimo se zoper osnovo, ki ravno s tisto hlimbo, s katero izgovarja ravnopravnost, jo pa v resnici deli le vsim nekatoliškim napravam, vse kar pa je katoliškega, omejuje in v okove vklepa. Kaj se mar to pravi svoje reči samostalno vravnati in opravljati, če policija ukazuje v zakerstii in pri altarji, če je redovniško življenje le pripušeno, ako derzavni služabniki (ki so pa tudi lahko nekatoličani in judje) to privolijo? Izrečemo pa jo, da v verskih in cerkvenih rečeh poslušamo le naslednike aposteljnov, nikdar in nikoli pa v tih rečeh postavo prejemale in spolnovali ne bomo, ktere bi ne izdelovali naši duhovni predniki po pravicah in postavah sv. cerkve.

2. Oglasimo se zoper osnovo postave, kjer se v nar bolj častitljivi zadevi vernih derzavljanov prikazuje tako čudna vsemogočnost derzavna, ktere se ustrašimo na nar svetejšim kraji, — zoper osnovo, ki vелеva, da bi se na tistem kraji, ki je bil našim očetom nekđaj nar ljubši in nar drajši — v cerkvi slišalo rožljanje verig, sužnosti, ko se ravno sedaj po vsih razmerah življenja borijo za svobodnejši vravnave.

3. Oglasimo se zoper osnovo postave, ki našo zavest britko rani s tem, da cerkvi kar čisto nič ne zaupa, da sveto vez zakonske zaveze preterga, pa našo šolo v nekeršansko preminja, derzavo in domovino neznano brodi, vse družinske razmere razdeva in tako povsod razširja neizrekljivo moralno stisko.

4. Mi možje po soseskah na Tirolskem se oglašamo toliko glasnejši in krepkejši zoper takošno osnovo, ker naša dežela že pozná tisto versko mešanje in hlapčevanje, skusila si ga je pod tujo zapeljano vlado, in mi iz dna svojega serca takošne reči sovražimo, kakor smo to podedvali po svojih slavnih očetih.

Ker smo tedaj v resnici do živega prepričani in nas pravična nejevolja obhaja, torej razglasimo svoj upor pred vsem svetom, zavračajoči naše zastopnike na tisto pravno odgovornost, ki vekomaj veže in od ktere nobena človeška postava odvezati ne more, ter upamo in tirjamo, da bo slavni zbor zavergel imenovano osnovo v spoštovanje svete vere in v blagor Avstrije.

Bog blagoslovi cesarja, ljudstvo in državo.

Tako govore in pišejo možje po Tirolah, sloveči zavoljo verne vdanosti do katoliške cerkve in nepremakljive zvestobe do cesarja. To oboje so verli Tirolci že dostikrat v djanji pokazali, ali prav za prav kažejo neprenehama s svojim poštenim obnašanjem, kteriga dovoljno pozná široki svet.

Tirolci pravijo, da iz skušnje vedó, kakošen sad donáša neverni liberalizem, ali prav za prav, kaj je pričakovati od tistih ljudi, ki imajo ravnopravnost in svobodo na jeziku, v sercu pa priséženo sovraštvo do vsega razodetega (pozitivnega) keršanstva. Nekoliko tudi stari ljudje po Kranjskem pomnijo, kako se je godilo za cesarja Jožefa II. (ki je morebiti imel dobre namene, svetovavce pa gotovo slabe) po Kranjskem in drugod. Ako sim prav slišal, odpravili so bili ta čas veliko bratovšín, razdevali božje pota i. t. d. Manj pa utegne prostemu ljudstvu znano biti, da so tačas osnovali tako imenovane „General-Seminarien“, semeniša za več škofij skupej, kjer se je mlada duhovšina podučevala, pa gotovo ne v katoliškem duhu, tako da so bili v marsikterih krajih mladi duhovniki, nastopivši svoje službe, vernemu ljudstvu v spotikljej. Vse to se je pa ta čas godilo v imenu cesarjem, tedaj katoličanom vera ni pripustila protestirati (uporovati) zoper takošne postave. Ali dragi moji, vse to, pa še veliko hujši se namerja sedaj katoličanom v imenu ljudstva. Neverni poslanci, nekteri levíčniki državnega zbora v imenu svobode hočejo katoliško cerkev v železne sponke zakovati, pa vernem ljudstvu, nar boljši, kar ima, sv. vero iz serca iztergati, to pa vse zato, da bi vsem zmotam in krivoveram široke vrata odperli. Ker se pa to kakor je bilo rečeno, v imenu ljudstva godí, se pač tudi smé ljudstvo oglasiti, da tega neče, da noče sprejeti gobjilega sadja, ktero se mu ponuja v zlati posodi pa z zapeljivimi besedami. Kako pa razumevajo ti možje liberalci ravnopravnost verskih spoznav pa svobodo tiskarstva? Na gornjem Avstrijskem je podpisalo protest zoper Religions-Edikt 41.000 katoličanov. Kaj pa pravi „Presse“ na to? „40.000 zmed tih, ki so se podpisali, jih je butcov, ki so se podpisali le zavoljo svojega fajmoštra, drugi so pa prenapetneži, „unzurechnungsfähig“, pravi ta hudobni in brezbožni list. Ni pa še zadosti, de katoličanom take komplimente dela, še celo tirja, da bi se vlada zoperstavila tem „agitacijam“, ki se godé v imenu vere. Razlagati tih besedi menda ni treba bolj na tanko. Katoličani ne smejo čehnuti, da so katoličani, neverni časnikarji — ti pa smejo vse spregovoriti, kar se jim zljubi. In to se godi v Avstrii, kjer prebiva trideset milijonov katoličanov, kjer so nekatoličani komaj dvajseti del. Kako pa je v drugih rečeh pravičen neveren liberalizem do katoličanov, je vsemu svetu znano. Rokodelskemu društvu na Dunaji so odrekli tistih 300 gold., ktere je sicer dobivalo, za protestantske šole so pa privolili 7000 gold. Nihče ne zavida tega protestantom, še manj pa njihovih pravic, ktere so lani dobili po „Protestanten-Patent-u.“ Ali ravnopravnost naj se nikar ne krati katoličanom. Kako pa so hvaležni protestanti za to, nam je pokazal znani „senior (pastor) Schneider.“

Slaba se godi povsod, kjer protestantizem in neverni liberalizem za mizo sedi, katoličani pa na drobtinice čakajo, ki od njihove mize padajo. Kdo bo tedaj zameril katoličanom, ako se poganjajo za edinost sv. cerkve in se sedaj oglašajo, ko se vsim verskim družbam in družbicam široke vrata odperajo, da bi se jim potem v imenu postave iz katoliškega premoženja cerkve stavile i. t. d.

Večkrat omenjeni Religions-Edikt pa ravno novo delo ni. Ko so narejali možje na Dunaji obleko novo-rojenemu detetu, „Religions-Edikt“ zvanimu, so pokerskali vanjo vse tiste cunje, ki so jih na Francoskem in po Nemškem že davno obnosili; ktere so tedaj tam iz mode prišle, naj bi v Avstrii še le veljavo zadobile, izšli pa so to versko suktnjo s tistim sukancem ali cvirnom, ki je sedaj po vsih časnikih na prodaj, in ki se mu pravi „moderne Aufklärung.“ Tako oblečen se je prikazal „Religions-Edikt“, pred kterem se vsi liberalci odkrivajo, globoko do tal priklonovavši se, kadar zaslišijo njegovo slavno ime.

Katolišk neduhoven.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Šmarnice se tudi letas skorej po vsih cerkvah obhajajo in prav pridno obiskujejo; večkrat so cerkve tako napolnjene, kakor sicer le o posebnih shodih. V Šenklažvi so zjutraj v slovenskim, popoldne v nemškem jeziku. Tudi č. g. Ursularice in g. bogoslovci imajo posebej zase svoje šmarnice, v cerkvi mestne bolnišnice pa tudi bolniki. V šepeterskih podružnicah jih ljudje sami obhajajo z molitvami in branjem. — Upajmo, de bodo po tolikih molitvah na Marijno prošnjo tudi letas marsiktere nesreče in britkosti odvernjene, ki druge dežele zadevajo v tako obilni meri.

Iz Ljubljane. Pohvalnica, ki so jo 4. t. m. Ipavci zročili ljubljanski čitavnici, kakor gorečnici za pravice slovenskiga jezika, šteje 12 županov, 55 odbornikov, 2 grajsaka, 20 duhovnov, 4 ces. vradnike, 5 doktorjev in 1 lekarja, 140 posestnikov, 9 obertnikov in 13 učiteljev. Na čelu so v. č. dekan in častni korar g. Juri Grabrijan, vitez Franc-Jožefoviga reda itd. Pozdrav je poln hvale do društvá čitavničniga in njegoviga predsedništva, „ki je tako mično zazvonilo k belimu dnevu enakopravnosti našiga slovenskiga jezika.“ Bili so o ti slovesnosti slovesni govori, pozdravi in priserčno nasprotno veselje, de malokdaj tako. Bog daj, de bi bilo vse v časni in večni prid Bogu in cesarju zvestih Slovincov!

V Smeledniku je 1. t. m. 13 hiš pogorelo; škoda je 22.000 gold.

— Tudi na Dobovcu, se sliši, je bil pred nekaj tedni oginj.

Na Rovah 27. mal. travna. Ta dan bila je na Rovah obhajana prazničnost, kakoršne se nar starejši ljudje te fare ne spomnijo. Bil je namreč od vis. čast. gospoda Antona Kosa, stoljniga prosta, Belo nedeljo ob desetih blagoslovljen veliki altar sv. marternice in device Katarine, kteriga je mladi podobar iz Moravč, Andrej Rovšek, tako lepo ponovil in semtertje prenarodil, de je vsak vnet od njegove lepote, kdor koli ga vidi. Vsa fara se je tega dneva serčno veselila, in tudi nebó, ki je tako prijazno solnce na lepo cerkvico razpošiljalo, je bilo tako rekoč z ljudmi veselo te priserčne prazničnosti. Med pogostim strelam in veselim zvonjenjem so se v. č. gospod prost, spremljani od šesterih drugih mašnikov, podali v lepo ozališano cerkev, in pričeli potem blagoslovljevanje. Nar poprej so blagoslovlili lepo malano podobo, s ktero se bo sv. Katarina v tronu zakrivala. Na nji je Mati Božja z Jezusam v naročji, kteri daje perstan sv. Katarini, pred njim klečijoči. Kdor koli to podobo vidi, mora hvale dati mladimu malarju iz Kranja, Anzelmu

Visiak-u, ki jo je malal, zlasti ako premisli njegovo mladost, in de se ni v nobeni malarski šoli izuril, pa vender podoba tako lepo izdelal, de se vsakiga serce povzdignjeno čuti, ki jo ugleda. — Potem so blagoslovili sv. Katarino v tronu, in dalje petere druge podobe svetih aposteljnov Petra in Pavla, ss. Lucije in Apolonije, in podobo Boga Očeta, kateri s svojiga trona lije lepe svitlee žarke nad sv. Katarino. Po tem opravilu so se v. č. gospod prost podali na leco, in so v prav priserčni besedi imeli lep govor. Govorili so precej v začetku od miru, s katerim je bil Kristus ravno ta dan aposteljne dvakrat pozdravil, in vošili so taki mir vsem poslušavcam, starim in mladim, očetam, materam in otrokam, gospodarjem, gospodinjam in poslam, ob kratkim opomnivši svetnikov, katerih podobe so blagoslovili, in fajmoštra in farmanov vnetosti za Božjo čast. Nato pa so prav poljudno dokazali, za kateri mir morajo posebno skerbeti, — za notranji mir, za mir z Bogom, in kako se ta mir pridobi. — Po pridigi je bil ofer, kteriga so se vsi pričujoči vdeležili; po ofru pa velika peta masa, katero so visokočastiti gospod prost imeli. S popoldansko Božjo službo, pri kateri so štirji duhovni litanije Matere Božje peli, je bila dokončana lepa prazničnost, ktera bo mladim in starim v vednim spominu ostala, pa tudi vedno pričala, koliko tudi majhno kardelec zamore storiti, če ima dobriga in za Božjo čast vnetiga duhovniga pastirja.

— Ko ravno od prenovljevanja altarjev govorim, naj še opomnim lepiga velikiga altarja Matere Božje na Goričici pri Mengšu, kteriga je ondotni skerbni duhovni pastir, g. Ign. Pec, pretečeno jesen po podobarji iz Krajna, Korelnu Gücelnu, oskerbil prenoviti. Tudi ta altar so blagoslovili v. č. steljni prost, gosp. Anton Kos. Kakor se mora hvale dati moravškemu podobarju zastran altarja na Rovah, enake hvale je vreden imenovani podobar iz Krajna, ker tudi ta altar je tako popravljen, de lepšiga na deželi ni tirjati ali pričakovati. **K.**

Iz Kroke na Gorenskim, 1. maja 1862. Na težko pričakovanje in v veliko veselje vsih pobožnih so se tudi pri nas letas šmarence začele. To pobožnost bo pa ne mara kdo drugi bolj na tanko popisal. — Močno nas veseli, de se, ljuba Danica, tudi kakor cerkveni časnik poganjaš za pravice našiga slovenskiga jezika, de se naj vpelje naš jezik v šole in uradnije, kakor mu po postavi in od svitliga cesarja, zagotovljeni besedi gré. — Naj še pri ti priložnosti naznamim neke zvezdice na obnebi slovenstva v cerkvenim oziru. Po naključbi mi je prišel sledeči spovedni listek v roke, ki se tako-le glasi: „Pojdi, in nikar več ne greši.“ (Jan. 8, 11.) „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jest vas bom pozivil.“ (Mat. 11. 28.) Grajska fara leta 1861.“ — Tudi sim slišal, de ima Koroška Bela na Gorenskim slovenske spovedne lističe. Od koroških Slovencev pa zamorem spovedni listek v izviru tukaj poslati, ki se glasi: „Kadar se svojih grehov spovemo, je Bog zvést in pravičen, da nam naše grehe odpusti.“ (I. Jan. 1, 9.) „Silno sim želel, to velikonočno jagnje z vami jesti.“ (Luk. 22, 15.) „Zakaj: Kdor moje mesó jé, in pije mojo kri, ostane v meni, in jez ostanem v njem.“ „ima večno življenje, in jez ga bom obudil sodnji dan.“ (Jan. 6, 57 in 55.) Dvorska fara svojim vernim ob velikonočni spovedi 1862. — Ali niso to lepe in posnemanja vredne zvezdice iz svetiga pisma, ki katolskimu kristjanu globoko v serce segajo? **Z Bogom. . . čov.**

V Mariboru je naprava, kakoršne so zoper današnje kužne čase posebno potrebne, in njeno djanje je tako, kakoršno je ravno tem časam posebno primérno, de se kersanska občina saj toliko še spačenosti obvaruje, kolikor je mogoče. Le-tá je „katoliška gospejska družba djanske ljubezni do bližnjiga,“ ktere varh so mil. knez in škof sami. Letas je imela ta družba 66 deklic v svoji oskerbi. Posebniga spomina vredno pa je, de je

pretečeno leto družba napravila tudi sirotišnico, v kateri bodo bolj odrašene sirote deklice imele stanovanje, živéž in nauk. Neka dobrotna gospá je k temu za nedoločen čas stanovanje čisto zastonj dala. — Druga nova naprava te družbe je družbina knjižnica, za katero so dobrotniki denar zložili in šteje že blizo 400 zvezkov. Kersanska bukvarnica je pri toliki povodnji kužljivih bukev sedanji čas pač potrebna reč.

Razgled po kersanskim svetu.

Et stabat populus spectans, in ljudstvo je stalo in gledalo. (Luk. 23, 35.) Iz tih besed so briksenski škof véliki petek pred polno cerkvijo ljudstva pridigali in tiste „gledavce“ v oziru na sedanji čas v tri verste razločili. Pervi, divji rabeljni, so podoba mlačnih kristjanov. Drugi, pravi zavedni sovražniki Zveličarjevi, so podoba hudobnih kristjanov. Tretji, prijatli Gospodovi, so podoba dobrih kristjanov. V drugim oddelku so po zasluženji bičali natolcovanja, bogokletstva, potuho in hinavšino, s kakoršnimi pregrehami je sedanji čas tolikanj rodoviten.

Trienski škof so véliko nedeljo obravnavali razni vtis, kteriga je Jezusovo vstajenje delalo do razločnih ljudi takratniga časa, potem ko so bile njih misli in lastnosti, namreč: 1. drugač do nevernih Jezusovih sovražnikov; 2. drugač do slabovernih; 3. drugač do terdnih v veri. Povzdignili so zlasti, de je tudi dandanašnji dosti ljudi nejevernih, njih nejevera pa je od tod, ker so zatopljeni v mnoge strasti, hude poželenja in lažnjive nasladnosti tega sveta, torej iz hudobije v nejeveri tičijo, naj jasniši verske resnice tajé, kakor nekdanj Jezusovi sovražniki, ktere je čudež Jezusoviga vstajenja sicer s stermentjem napolnil, pretresel, ne pa spreobernal, — še le bolj so zakerknili v svoji nejeveri.

Očenaš Tirolec. Pod tem napisam imajo „Kath. Bl. aus Tir.“ daljši spis, iz kteriga se zopet vidi, kako silno v serce boli Bogú in svitlimu cesarju tako zveste Tirolce, ker se jim hoče ljulika krivoverstva v čisto katoliško deželo zatrositi. „Očenaš.“ pravi spis, „je Tirolec nar ljubši molitev zavolj svetosti njegoviga začetka, zavolj obsega njegovih besed, zavoljo velikosti njegove moči pred Vsigamogočnim. Kolikor véci je sila, toliko gorečniši moli Tirolec „Oče naš“, ki njemu to izrekuje, kar njegovo serce od Boga prosi, in zlasti zdaj, ko je edinost vere na Tirolskim v toliki nevarnosti. . .“

„Perva prošnja: **Z** nesamoprudno sinovsko ljubeznijo želi bogoljubni Tirolec, de naj vsi ljudje Najljubeznjivšiga ljubijo in molijo; silno užaljiva mu je misel, de veliko ljudi Boga ne ljubi in ne moli, kakor On želi in zapoveduje; torej on narpred moli: „Oče! posvečeno bodi Tvoje ime!“ — Le ena sama majhna deželica je v veliki Nemčii, kjer nar svetejši Ime Božje še ni bilo oskrunjeno z očitnim krivoverstvom, kjer sveta rimsko-katoliška Cerkev še čisto in neomadežana vlada in kraljuje, in kjer Boga še tako molijo in častijo, kakor On hoče, kjer se še v nobenim tempeljnu in v nobeni šoli zmota ne uči; — domačija Tirolcov je le-tá.“

Ravno na to deželico sovražniki že davno merijo, ali njih hudobni naklepi so bili dosihmal po Božji milosti razdevani. Poslednje leto je pekel s posebno močjo obnovil boj zoper vero Tirolcov. Ta poslednji del nemške zemlje hoče krivoverstvo oskruniti; na zemlji, še ne oskrunjeni naše drage domovine se hočejo protestanski tempeljni povzdigniti, de bi se v njih lažnjiv nauk pridigoval, se krivoverske šole napravile, de bi se že serce nedolžnih otročičev ostrupilo; luteranski in mešani zakoni hočejo na Tirolskem v prihodnje zmiraj živeč in od dné do dné rasteč zarod vploditi, kateri v cerkvi in zunaj cerkve ime Božje oskrnuje, Bogá ne moli in ne ljubi, kakor On mora in hoče moljen in od vsih ljudi ljubljen biti.“

Tirolca rudečica sprelétva zavoljo sramote, ktera ima tako zadeti njegovo domovino pred Bogam in ljudmi, pred nebam in zemljo, in moli s prevzaljenim srcem: „Oče, ne dopusti, de bi Tvoje nar svetejši Ime tudi na Tirolskim krivoverci preklinjali, ampak pomagaj, de bude tudi zana-prej po vsi deželi posvečevano od vsih Tirolcov!“ (Kath. Bl. a. Tir.) Tako je vsih sedem prošinj obračano na ohranjenje čiste vere na Tirolskim.

Trideset tavžent bolgarskih deržin saloniške okrajine prosi za zedinbo z rimsko Cerkvijo, piše „Armonia“ 30. sušca. Čudo bi ne bilo, ko bi se ravno v domovini ss. Cirila in Metoda tolika reč Božje milosti dogodila, ker se ta aposteljna vsak dan iz tolikih ust na pomoč kličeta v ravno ta namen.

— V „Hlasu“ se bere: Goreči očetje iz reda jezuitarskiga, O. Gagarin in njegovi tovarši v Parizu in po drugih krajih si neutrudama prizadevajo, de bi se zaželeno poedinjenje vresničilo. V Gaziru blizo Bejruta se povišuje vstan pod vodstvom jezuitov, v katerim se duhovni misijonarji odgojujejo za zedinjenje razkolnikov. — O. de Demas je bil ravno une dni v Monakovim, de bi od misijonarske družbe sv. Ludvika pridobil kako podporo. Duhovni, zlasti znavei slovanskiga jezika, so za bolgarski misijon posebno doželeni in dobivajo od družbe „neomadežaniga spočetja Marije Device“ popotnino na Bolgarsko. Misijonarji so pod naj višjim vodstvom carjigraskiga vikšiga škofa; z njegovim dovoljenjem zamorejo tudi k slovanskimu obredu prestopiti.

Protestanška ljubezen v Zürichu na Švajcarskim ni zadovoljna s tem, da je katoličanam starodavni preslavni samostan Rheinau ugrabila, — ta ljubezen k temu zatiranim katoličanam še z neusmiljenim zasramovanjem serce žali. Pri neki pustni šemarii so ti nesramneži tako gerdo zasramovali in oponašali sveto mašo, spoved, Pija IX., kat. kantone in katoličane, ki so prosili, da naj tolovaji samostanu prizanesó, de si slovensko però tega ne prederzne zapisati. Fej jih bodi take liberalce!!

V Rimu so 12. mal. travna obhajali povernitev sv. Očeta iz Gaete v Rim in njih otenje pri sv. Neži, ko se je bil pod uderl. Poslanstvo 1220 rimskih mladencev, vmés iz prvih knežjih rodovin v Rimu, se je podalo k sv. Očetu in jim je izročilo priserčno pismo vérne vdanosti z lepim darilam vred. Zvečer so se peljali sv. Oče k sv. Neži in pol Rima z njimi; o njih vernitvi pa je bil Rim slovesno razsvitljen. — Tujih je zdaj toliko v Rimu, de je tesno za stanovanja, čez 36.000 jih je iz vsih dežel, nar več Angležev in Francozov. — K posvečevanju japonskih mučencov se pričakuje veliko škofov, več kot jih je bilo o razglaševanju neomadežaniga spočetja; govoriyo od kacih 300. Iz Amerike jih je nekaj že na potu. Iz Laškiga, menijo, jih bo malo prišlo, razun tistih, ki so že kakor pregnanci v Rimu; iz Neapoljna bi jih utegnilo še nar več biti. Brixenski, trienski in linski pojdejo v tekočim mescu. — „Nord. Post“ pripoveduje, de je rusovski car žitomirskega škofa in dva druga prelata pooblastil, na deržavne stroške v Rim k posvečevanju se podati. — Poprejšnji francoski poslanec v Monakovim, mark. žl. Menneval, se je bil po smerti svoje mlade žene odpovedal svoji častni službi in svetu, ter je v Rimu pristopil v duhovski stan; od ondot gredé v svojo domačijo bo neki v Monakovim imel novo mašo, čez kaj časa pa se bo iz Francoskiga zopet v Rim povernil prevzet službo v papeževi medderžavni vladii.

— V „Köln. Bl.“ pišejo iz Rima: „Velikonočna nedelja je bila prečastiljiva. Papež so o polj desetih maševali na papeževim altarji vatikanske stoljnice, po maši so se podali nad cerkev (od kodar po velikim prostoru zbranim množicam blagoslov dajó). Mogoč, šumeč, skorej enoglasen „Evviva“ — „mozi Bog!“ se je glasil zmed natlačene trume, ko so se sv. Oče pokazali. Bili so očitno ginjeni od tega neprevideniga skazovanja, in dolgo časa je terpelo, prejden so blagoslavljevaje roke razpeli. Zvečer je

bila stoljnica razsvitljena, kakor po navadi.“ Vsih tih in drugih slovesnost ni noben nepokoj begal, ker obnašanje ljudstva je bilo tako, de si nekteri rovarji nič niso prederznili. — Pravijo, de je Viktor Emanuel imel namenjeno po tatinsko v Rim se podati, kamor si z očitnim ropam ne upa, ter se potem dati od ondotnih zanikarnežev na Kapitoliu za kralja sklicati, papeža pa po najetih potepuhih dati vjeti. Že so bili mende tolovaji odločeni, kteri bi to delo „kralja Poštenoviča“ izpeljali, ktere pa je francoska policija zvedila in razkropila. Pri sedanjim duhu Rimljanov mende vender še ni misliti, de bi tako cigansko djanje dopustili, ako je tudi po nekaj piškaviga vmés.

Viktor Emanuel je šel spodnje laške okrajine obiskovat; 29. u. m. je prišel v Neapelj. Kaj bo tolovaj tolovajev delal v ti nesrečni zemlji? Ali bo molil za nedolžne, ki so jih njegovi vojaki poklali? Ali pa mesta in vasi zidal, ki so jih njegovi vojvodi popalili? Bo li škodo poplačeval, ki jo je po suhim in po morji delal? Vidi se, de je vse kaj družiga pričakovati, kar se tudi res godi. Kralj „Poštenović“ iše zdaj časti in hvale za vse storjene grozovitnosti, in miluje, de še Rima nima, kteriga ta človek brez vse sramožljivosti središe punta imenuje, in mesto Napolj je mende 100.000 frankov darovalo v njegovo poslovljenje. K temu so pa neki iz Turina poslali 500.000 fr., de bi z njimi kupili in napravili slavo na njegovim neslavnim popotvanji. Lepa reč! — Brez daljniga modrovanja se smé reči, de bo to popotvanje nesrečnimu kralju dosti pripomoglo, de bo poprej svojo komedijo doigral.

Viktor Hugo je močie tistiga plemena, kakorsnih je dandanašnji kakor pajkov in kobilic: ki ne privošijo fajmoštru krave v hlevu, pa vender hočejo mleka iz farovškiga hleva; ki pisano gledajo farovski lonec, v katerim se govčdina kuha, kadar pa kdo zbolí, jim je všeč juha od ondot; ki bi jim bilo nar ljubši, de naj bi duhoven ne beliča ne dobil, vender pa jim vse potrebno na pósodo in zastoj dal, kadar jim začne tenka prendati; ki se vsak potepin izgovarja: „kje pa bom dobil, če pri duhovnu ne?“ — ki škofam in samimu rimskimu papežu smertno zavidajo kesec kruha, od kteriga sami le manjši del vžijejo, vse drugo pa njih duhovne otročiče doleti!

Ta Viktor Hugo je spisal roman, v katerim med drugim popisuje škofa sedanje dobe, ki živi v radovoljnim uboštvu, ima za kosilce skledico mleka (mende kakor mačč pri čelešniku), za južino (kosilo) malo sočivja, v napol razpadeni bolnišnici revno stanovanje, v katerim je le 6 slamnatih stolov in jelova miza. Ta izmišljeni Hugonov škof pa je le bit in gorjača, s ktero bi hinavski pisavec rad po drugih škofih mlatil. Je pa lisičjimu pisunu profesor dr. Ebeling v Parizu v „Köln. Bl.“ nektere prav debele nadrobil, ki bi tudi Hugonovim pajdašem ne škodovale. Torej naj nektere omenimo. Res je, pravi dr. Ebeling, de ne more vsak škof svojiga zaliga „dvora“ za „revno bolnišnico“ zamenjati, ki bi imela le dve sobi za stanovanje; tudi če ima deset gostov, mu ni treba pri ognjiši stati, ker nima enajstiga stola, de bi se sam usedel; še manj mu je treba pozimi v kravjim hlevu stanovati, de bi derv prihranil (vse take reči pripoveduje potuhneni pisavec od svojiga „izgledniga“ škofa); vse to je čisto odveč. Škof zamore brez tega veliko dobriga storiti, ubožnim pomagati, nesrečne tolažiti, blagodar po vsi škofii razsirjati, neomadežano živeti in svoji čedi biti zgled vsih evangelskih čednost. In to ne le de zamore, on tudi res dela, in komur koli se zljubi odkritoserčno in brez potuhe ogledati se, najde enacih zgledov prav lahko po Francoskim, Nemškim in po vsih katoliških deželah. K temu pripoveduje dr. Ebeling nektere zglede iz Francoskiga, kakorsni se pa povsod nahajajo. Dupanloup, véliki orleanski škof, nosi ne zlatiga, ampak pozlačen križ na ravno takim motozu. Drage škofovske križe, ki jih je že v dar dobil, je vse poprodal v prid ubožih. Enako dela od nekdej s perstani; perstan, ki ga nosi, je dimnati topas,

ki ni deset terdnjakov vredin! — Sibour, umorjeni pariški viksi škof, je bil prav ubožin z obleko in služabnik mu je večkrat rekel, de mora in mora imeti novih srajce, ker stare niso več za rabo. Viksi škof pa vselej odgovori: „Še malo počakajmo,“ in ko je bilo poslednjič tucat novih napravljenih, so bile drugi dan že zginile; dobila jih je bila neka usmiljenja sestra za revne bolnike. „Naj bi ji bili stare srajce dali, mil. gospod,“ reče služabnik. Na to odgovori viksi škof: „Sej si mi sam rekel, de niso več za rabo!“ — Po še daljnim popisovanji pravi dr. Ebeling: „Ako bi bil Viktor Hugo te zgodbe vedil, bi bil zamogel popisovanju svojiga „dobriga škofa“ še marsikaj lepiga pridjati in bi si saj ne bil nakopal očitanja, de presiluje, zakaj rečene dogodbe so resnične in že davno med ljudmi... In brez ozira na škofijstvo — koliko prelepih zgledov ljubezni do bližnjiga, darežljivosti, zatajevanja se dá najti v nižjim duhovstvu po vsih katoliških deželah. Bukve bi se dale pisati in časniki napolnovati, kakor jih ravno zdaj napolnujejo z zaničljivimi napadi na mašnike in Cerkev, in Viktor Hugonov „dobri škof“ bi dobil kardelo tovaršev, ki bi imeli enako pravico do češenja in ljubezni svojih srenj.“

V Ameriki v zedinjenih državah katoliška vera prav veselo napredva. Protestanske ločine čedalje več zemlje zgubivajo, zavolj pomanjkanja občinstva in zadolženja pri zidanji morajo dostikrat cerkve in kapele v najem dati ali celó prodati; katoličanje pa po vsih krajih nove cerkve zidajo, si protestanske zapušene najemajo in kupujejo. Celó med sedanjo, denar in ljudi žrečo vojsko je komej znati, da bi bilo kaj prenehleja, ker skorej vsak teden ondotni cerkveni listi eno ali več blagoslovljenj novih cerkev naznanujejo. Iz škofije Šikago piše neki duhoven med drugim: V vojski z državami na Jugu je tukaj povsod vse zbegano, le samo katolištvo pa med tem naj lepši napreduje. Petsto ljudi je bilo pretečeno leto sprejetih v katoliško Cerkev; cerkve se po vsih krajih povzdigujejo, le samo milvokijski (Milwaukee) škof so jih mesca grundna 26 posvetili; bratovšine in družbe se napravljajo, in reči se more, de Cerkev v Ameriki je v nar lepšim cvetu. Koliko častitljivost je skazovala cerkev sv. Bonifacija v Kensi (Quincy) tri postne dni, ko je bilo sv. Rešnje Telo skoz vse tri dni izpostavljeno! Vsak dan ob 5 zjutraj so zvonovi ljudi v cerkev klicali; spovednice so bile prav po besedi obležene, in tavžente se jih je te dni poživilo s Kruham življenja. Najveličastniši pa, kar sim tukaj na ti zemlji vidil, je bil sklep štiridesetne pobožnosti; z nar večji slovesnostjo, kakor v slavozmagi, je veliki namestnik sv. Rešnje Telo skoz mesto v procesii nesel, spremljano od 200 belo oblečenih deklic, od mladenške in družih družb, med strežbo v č. oo. frančiškanov z mojo slabostjo vred. Edino, kar Cerkev v Ameriki še pogreša, je silno silno hudo pomanjkanje duhovnov. Tisoče duš se pogubi, ker dostikrat po pet let ne vidijo duhovna. Tako na pr. sim undan naletel v enim svojih misijonov nar manj trideset katoliških deržin, ki v petih letih niso bili pri nobeni sv. maši, in kako so se ti ubogi ljudje veselili, ko sim jim naslednji dan v neki bajti iz hlodov maševal in jih spovedoval! Bil bi pa skorej mogel z življenjem plačati to popotovanje, ker domú gredé sim mogel iti čez potok, ki je bil ravno visoko narašel, in je bil zamerzjen. Že sim bil na sredi, kar se led ulomi, in misijonar, konj, sani in mašna oprava je ticalo v ledu. Kake pol ure sim bil v vodi in klical na pomoč; ali na daljino in širjavo ni bilo viditi nobene kočé. Poslednjič sklenem, vodo prebresti in peš iti. Bilo je še pet čertink ure do mojiga staniša Makomb-a. Konja in sani sim pustil v vodi, ki so jih po mojim prihodu v Makomb nekteri Irci iz vode izlekli. Na ravno tem mestu je bil pred dvema letama neki duhoven utonil.“ — Učeni Anglež Marshal je spisal imenitno delo od kersanskih misijonov, v katerim prečudne reči razodeva. Dosihmal se je mislilo, de protestanski

misijonarji niso storili tisočera tega, kar se je raztrobentavalo: Marshal pa do otipanja dokazuje, z obilnostjo protestanskih dokazov, piše angleški dopisnik v „Armonio,“ de niso spreobrnili ne eniga malikovavca, ako se s spreobrnjenjem ume določno in odkritoserčno zaverženje vse neverseke vraže, in serčno sprejetje kersanske vere zavolj večniga zveličanja: temveč de so ljudstva, h katerim so prišli, storili še veliko hudobniši v pregrehab, kot so poprej bile; in ker so jim polovičarsk, skažen in oguljen evangelij podali, so malikovavce napravili, de našo sveto vero zasmehujejo in zaničujejo. Angleški in ameriškanski protestantje strosijo vsako leto na svoje misijone nezmerno število: 50 milijonov frankov, in sami opraviški stroški domá znašajo 6 milijonov. Natiskujejo biblije in toliko bukvic, da ko bi na pr. vsi prebivavci sandviških otokov noč in dan brali, bi ne mogli vsega prebrati, kar se le zanje natiskuje. Vender vse to nezmerno tratenje denara, biblij in knjižuric in djanja, vsa pomoč premogočne vlade se ne izhaja v nič dobriga, temveč le v to, de malikovavce ropajo še tistih čednost, ki jih imajo, de jim dajejo v zamerjo nar gersi pregrehe globoko spačene olike, in de rodove divjakov iztrebljajo, namesto de bi jih olikovali. Nasproti pa katoliški misijonarji povsod razširjajo oliko (civilta), in spreobračajo nar bolj divjaške malikovavce v goreče in pohlevne kristjane. Tako Anglež v sredi med tistimi, na ktere s težko pestjo bije.

Tudi v Maroki je punt. Ves svet rogovili.

Droblinica.

Umetnost hodi k laži v službo. Krivoverci, freimaurerji in katoličani odpadniki se sedanje dni strašno pehajo, de bi katoliško cerkev, kakor koli je mogoče, obrekli, počernili, zaterli, ko bi bilo mogoče. K temu služi tudi v Heidelbergu v muzejski mali dvorani izpostavljena podoba, ki kaže Galileja pred duhovno sodbo, češ de, potem, ko je prisiljen izrekel, de je njegov nauk od vertenja zemlje resnici in sv. pismu nasproti, pozneje pa zaklical uno „e pur si muove“ (pa se venderle verti). Ta basen ali laž, de je bil Galilej od inkvizicije zavolj tega obsojen, je bila poslednje leta poslavljená še tudi z zaloigro. Je pa ravno lastnost hudobije in krivoverstva, de laž termoglavo terdi, če mu jo tudi stokrat overžeš. Že l. 1850 je bil na svitlo dal msgr. Marino Marini pisma sodnijskiga preiskovanja proti Galileju, in iz njih se vidi, de Galilej ni bil obsojen zavolj nauka o vertenji zemlje okrog solca (kar so že pred njim učili, glasoviti kardinal Nikol. Kuzanski in drugi brez ugovora), temuč zato, ker je sploh preziral ogled sv. pisma, papeža Urbana VIII. zasmehoval, in ker je prelomil dano besedo, de bo v prepiru strasti bolj berzdal, je bil poklican na sodbo, in je ondi s svojim šemarjenjem pokazal, de je človek brez značaja. Sodnija pri vsem tem z njim ni delala terdo, ampak mehko ali blago.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Šentjanska vikarija je podeljena gosp. Mat. Mervar-ju, Čermošniškemu fajmostru. Čermošniška duhovnija je torej 31. mal. trav. razpisana.

V terzaški škofii. Gg. Jožef Kutnar, dekan in fajmošter v Kerkavcah, in pa Matevž Novak, fajmošter na Verhi, sta se v pokoj podala. Gosp. Peter Milčetič, fajmošter v Gologorici, je umerl. R. I. P.!

Pogovori z gg. dopisovavci.

V. č. g. K. v T.: Za zdaj je bilo prepozno, tedaj prihodnjič prav hvaležno. — G. P.: Pred ko se bo moglo. — G. J. J. v S.: Na Vaše vprašanje odgovor v pismu, že oddanim. — Gg. Z. in tov. v K.: Sta nas razveselila.